
АНОТАЦІЇ

I. ФУНКЦІОНУВАННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ СИСТЕМИ

Макара Оксана Василівна, кандидат економічних наук, доцент, докторант кафедри державного і муніципального управління Тернопільського національного економічного університету. **Особливості розвитку соціально орієнтованої підприємницької діяльності.** У статті розглянуто проблеми становлення в Україні соціально орієнтованої підприємницької діяльності, запропоновано виробити механізм «передачі» бізнес-спільноті соціальних повноважень.

Ключові слова: бізнес-спільнота, розвиток, механізм, соціально орієнтована підприємницька діяльність, соціальні повноваження.

Лазур Петро Юрійович, кандидат технічних наук, доцент, директор Львівського кооперативного коледжу економіки і права. **Пріоритетні напрями активізації державної конкурентної політики у сфері малого та середнього підприємництва в Україні.** У статті обґрунтовано основні напрями активізації державної конкурентної політики у сфері малого та середнього підприємництва в Україні, визначено завдання та заходи щодо підвищення рівня конкурентоздатності підприємств і стимулювання їхньої діяльності.

Ключові слова: малий і середній бізнес, підприємництво, державна конкурентна політика.

Олійник Василь Олександрович, аспірант кафедри економіки підприємства Харківського національного аграрного університету імені В. В. Докучаєва. **Основні недоліки ринкового механізму і способи їх усунення при формуванні економічного механізму інтенсифікації сільськогосподарського виробництва на інноваційній основі.** У статті розглянуто основні недоліки ринкового меха-

нізму інтенсифікації сільськогосподарського виробництва на інноваційній основі. Показано способи їх усунення при формуванні економічного механізму інтенсифікації.

Ключові слова: ринковий механізм, економічний механізм, інтенсифікація сільськогосподарського виробництва, інновації.

Скляр Георгій Павлович, доктор економічних наук, завідувач кафедри туристичного та готельного бізнесу ВНЗ Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі». **Карпенко Ніна Миколаївна**, доцент кафедри туристичного та готельного бізнесу ВНЗ Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі». **Рекреаційно-туристична привабливість регіону: екологічний та інвестиційний аспекти.** У статті розглянуто сутність рекреаційно-туристичної привабливості регіону, визначено її екологічний та інвестиційний аспекти, обґрунтовано вплив екологічних чинників на формування рекреаційного процесу.

Ключові слова: рекреаційно-туристична привабливість, атрактивність, екологічні фактори, рекреаційне навантаження, рекреація, туризм, інвестування.

Фареній Ігор Анатолійович, доктор історичних наук, професор кафедри архівознавства, новітньої історії та спеціальних історичних дисциплін Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького. **Соціально-економічна ідеологія українського сьогодення та перспективи кооперативного життя.** У статті здійснена спроба аналізу сучасних тенденцій соціально-економічних уявлень широких верств населення та з'ясування їхнього впливу на поступ кооперативних форм економічної діяльності. Констатується невідповідність ціннісних орієнтацій, сформованих у масовій свідомості, принци-

пам і завданням кооперації, що є причиною уповільнення розвитку кооперативного життя.

Ключові слова: соціально-економічна думка, кооперація, кооперативний рух.

Дробиш Людмила Володимирівна, кандидат економічних наук, доцент кафедри економіки підприємства ВНЗ Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі». **Освітній рівень населення як фактор економічного зростання регіону.** У статті досліджуються питання освітнього рівня населення та його роль у економічному зростанні регіону. Виявлені основні недоліки процесу використання освіти як фактора економічного зростання та запропоновані напрями її удосконалення.

Ключові слова: освіта, освітній рівень населення, економічне зростання.

Оленцевич Наталія Володимирівна, кандидат економічних наук, доцент кафедри економічної теорії і державного управління ДВНЗ «Донецький національний технічний університет». **Інституційні чинники формування відносин власності в національній економіці.** У статті розглянуто значимість інституційних чинників для формування відносин власності в національній економіці України та їхня роль у соціально-економічному розвитку країни.

Ключові слова: відносини власності, національна економіка, інституційні чинники, соціально-економічний розвиток, соціально-економічний розвиток.

Іваненко Ірина Анатоліївна, кандидат економічних наук, доцент кафедри міжнародної економіки Донецького національного університету економіки і торгівлі імені Михайла Туган-Барановського. **Пенчева Ольга Валеріївна**, студентка 4 курсу спеціальності «Міжнародна економіка» Донецького національного університету економіки і торгівлі імені Михайла Туган-Барановського. **Сучасні особливості розвитку світового ринку одягу.** У статті розглянуті особливості світового ринку одягу, досліджена економічна діяльність найбільших країн-експортерів та імпортерів одя-

гу. Вивчені українські виробники одягу, які займаються зовнішньоекономічною діяльністю.

Ключові слова: одяг, світовий ринок, текстильна галузь, експортно-імпортні операції, зовнішня торгівля, виробництво, кон'юнктура.

Новіков Євген Юрійович, аспірант, асистент кафедри міжнародної економіки Донецького національного університету економіки і торгівлі імені Михайла Туган-Барановського. **Сутнісний зміст поняття «продовольча безпека».** У статті визначено етапи формування дефініції «продовольча безпека» відповідно до нових викликів сучасного світу. Проаналізовано концептуальні підходи розуміння продовольчої безпеки з погляду міжнародних організацій.

Ключові слова: продовольча безпека, продовольче забезпечення, продукти харчування, національна продовольча безпека, глобальна продовольча безпека, безпека харчування.

Плужник Андрій Васильович, асистент кафедри економічної теорії та регіональної економіки Полтавський національний технічний університет імені Юрія Кондратюка. **Концепція економічної безпеки міст України в умовах глобалізації.** У статті автор визначив концепцію економічної безпеки міст України в умовах глобалізації, обґрунтуванні засади та концептуальні основи організаційно-економічного механізму забезпечення економічної безпеки міст України в умовах глобалізації.

Ключові слова: глобалізація, економічна безпека міста, концептуальні засади економічної безпеки, організаційно-економічний механізм, система економічної безпеки міста.

Хассуна Белал, аспірант кафедри міжнародної економіки Донецького національного університету економіки і торгівлі імені Михайла Туган-Барановського. **Оцінка асиметрії інноваційного розвитку Європейського Союзу.** У статті обґрунтована необхідність дослідження асиметрії інноваційного розвитку інтеграційних об'єднань, узагальнено теоретичні та методичні основи її аналізу. Представлено результати оцінки асиметрії ЄС за основними показниками інноваційної діяльності в країнах-членах.

Ключові слова: міжнародна інтеграція, інноваційний розвиток, асиметрія.

Шевря Мирослава Юрїївна, здобувач кафедри економіки підприємства, менеджменту та логістики Ужгородського національного університету. **Інституційні детермінанти механізму активізації стратегічного потенціалу національної економіки.** У статті визначені складові механізму активізації стратегічного потенціалу національної економіки. Окреслені детермінанти інституалізації інноваційного підприємництва, які перетворюють його на систему правил.

Ключові слова: національна економіка, стратегічний потенціал, інституалізації, чинники, детермінанти.

Кубіній Володимир Володимирович, аспірант кафедри економіки підприємства, менеджменту та логістики Ужгородського національного університету. **Кластер як стратегічний ресурс формування інноваційного потенціалу національної економіки.** У статті показано значення кластера у формуванні стратегічного потенціалу з позицій логіки утворення та з позицій компонентної будови кластера. Розкрита роль приватно-публічного партнерства при функціонуванні кластера.

Ключові слова: національна економіка, кластер, інноваційний потенціал, публічно-приватне партнерство.

Іванченко Галина Валерїївна, аспірантка кафедри економіки підприємства Львівської комерційної академії. **Синергетичний ефект кластерних утворень у регіоні.** У статті досліджено концепцію синергетичного ефекту кластерних утворень. Пропонується авторський підхід до виявлення ефекту синергії в кластерних утвореннях на основі врахування чотирьох ефектів: ефекту від нагромадження і обміну інтелектуальним капіталом, ефекту від приросту грошового потоку за рахунок додавання грошових потоків компаній, що входять у кластер, ефекту від спільного використання інфраструктурних об'єктів, ефекту від зниження трансакційних витрат.

Ключові слова: кластерне утворення, ефект синергії, складові ефекту синергії.

Ігнатенко Вікторія Юрїївна, аспірантка кафедри фінансів ВНЗ Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі». **Удосконалення механізму формування бюджетного потенціалу регіонів на основі методу кластеризації.** У статті розглянуто вплив факторів зовнішнього та внутрішнього середовища на обсяг бюджетного потенціалу регіону. Запропоновано вдосконалення механізму формування бюджетного потенціалу регіону на основі використання новітніх інформаційних технологій.

Ключові слова: бюджетний потенціал, метод кластеризації, місцеві бюджети.

Колосінський Євген Юрїйович, кандидат економічних наук, старший викладач кафедри економіки підприємства Чернігівського торговельно-економічного інституту Київського національного торговельно-економічного університету. **Колосінська Мар'яна Іванівна**, аспірантка Інституту регіональних досліджень, м. Київ. **Концепція розвитку промислового туризму в Україні.** У статті визначено доцільність розвитку промислового туризму в Україні у кризовий період. Надано авторське визначення категорії промисловий туризм. Запропоновано та проаналізовано концепцію розвитку промислового туризму. Колосінська Мар'яна Іванівна, аспірантка Інституту регіональних досліджень, м. Київ. **Концепція розвитку промислового туризму в Україні.** У статті визначено доцільність розвитку промислового туризму в Україні у кризовий період. Подано авторське визначення категорії «промисловий туризм». Запропоновано та проаналізовано концепцію розвитку промислового туризму.

Ключові слова: промисловий туризм, об'єкти промислового туризму, концепція розвитку промислового туризму.

Мокерова Наталія Валентинівна, здобувач ВНЗ Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі». **Визначення сутності соціального капіталу споживчої кооперації.** У статті викладені результати аналізу сутності соціального капіталу споживчої кооперації. Визначені сутність соціального капіталу, місце кооперативних принципів і

цінностей, відносин соціального партнерства, соціальної і виробничої (торговельної) мереж у його структурі.

Ключові слова: споживча кооперація, кооперативні принципи і цінності, соціальний капітал, партнерство мережі.

Радченко Юрій Сергійович, аспірант кафедри міжнародної економіки ВНЗ Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі». **Вплив глобалізації на розвиток кооперативної нормативної бази.** У статті розглянуто особливості впливу глобалізації на розвиток кооперативної нормативної бази. Автор проводить аналіз відповідності змін кооперативної нормативної бази із міжнародними кооперативними принципами.

Ключові слова: кооперативна нормативна база, глобалізація, кооперативний рух, міжнародні кооперативні принципи.

Лютий Сергій Володимирович, кандидат економічних наук, доцент кафедр економічної теорії та підприємництва Запорізького національного технічного університету. **Вплив циклічності на національну економіку.** У статті досліджується світовий досвід застосування антикризової політики, а також основні заходи, що вживалися в різних країнах світу та Україні для подолання кризових явищ в економіці.

Ключові слова: криза, антикризова політика, антикризове управління, економічний ризик, соціальний захист, інвестиції, інноваційна політика.

II. ЕКОНОМІКА, ОРГАНІЗАЦІЯ І УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

Скоробогатова Тетяна Миколаївна, доктор економічних наук, доцент, професор кафедри менеджменту підприємницької діяльності Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського, м. Сімферополь. **Використання концептуальних положень інноваційної логістики у сфері послуг.** Стаття присвячена розширенню концепції інноваційної логістики шляхом включення в об'єкт її докладання сфери послуг. Показано, що, на

відміну від матеріального виробництва, де послуги відіграють супутню роль, у сфері послуг вони є основним продуктом і вимагають постійних нововведень різного ступеня складності. Виділено області застосування інноваційної стратегічної та інноваційної тактичної логістики у сфері послуг.

Ключові слова: інноваційна логістика, базова логістика, сервісна логістика, сфера послуг, сервісне нововведення, резерви управління рухом споживачів послуг, стратегічна логістика, тактична логістика.

Майданевич Петро Миколайович, доктор економічних наук, доцент, завідувач кафедри бухгалтерського обліку та аудиту ПФ НУБіП України «КАТУ». **Маркетинговий аудит як інструмент антикризового управління на прикладі підприємств харчової галузі.** Стаття присвячена вивченню маркетингового аудиту як однієї зі складових оптимального проведення антикризового управління підприємств харчової галузі, які дозволяють на перспективу оперативно реагувати у разі виникнення кризових ситуацій. Пропозиції аудитора залежно від виявлених недоліків і поставлених завдань дозволяють поліпшити і розвинути систему маркетингу.

Ключові слова: маркетинговий аудит, антикризове управління, банкрутство, експрес-аналіз.

Момот Олександр Іванович, доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри управління якістю Донецького національного технічного університету. **Норенко Юлія Ігорівна**, асистент кафедри управління якістю Донецького національного технічного університету. **Упровадження корпоративних технологій управління в Україні.** У статті розглянута практика впровадження нових корпоративних технологій управління в зарубіжних країнах і Україні. Виявлено причини, що стримують поширення досвіду впровадження ідеології ощадливого виробництва.

Ключові слова: корпоративні технології управління, ефективність бізнесу, ідеологія «бережливого виробництва», споживач.

Білозубенко Володимир Станіславович, доктор економічних наук, доцент кафедри міжнародної економіки Донецького національного університету економіки і торгівлі імені Михайла Туган-Барановського. **Абраш-ка Ольга Вікторівна**, кандидат економічних наук, старший викладач кафедри міжнародної економіки Донецького національного університету економіки і торгівлі імені Михайла Туган-Барановського. **Особливості формування соціальної складової інноваційної політики Європейського Союзу.** У статті визначено етапи й особливості формування соціальної складової інноваційної політики ЄС. Розглянуто соціальні завдання ініціативи «Інноваційний союз» і основних інструментів підтримки інновацій.

Ключові слова: інноваційна політика, соціальна складова, ринок праці, інструменти.

Азарян Олена Михайлівна, доктор економічних наук, проректор з наукової роботи, професор, завідувач кафедри маркетингу та комерційної діяльності Донецького національного університету економіки і торгівлі імені Михайла Туган-Барановського. **Управління економічним потенціалом промислових підприємств.** У статті проаналізовані й узагальнені теоретичні підходи до визначення економічного потенціалу підприємства. Запропонована методика оцінки економічного потенціалу, в основі якої лежить принцип SPACE-аналізу. Цей підхід дозволяє вирішити питання управління економічним потенціалом підприємства, визначити стратегію його розвитку і поведінки на ринку.

Ключові слова: управління, економічний потенціал, промислове підприємство.

Нестуля Олексій Олексійович, доктор історичних наук, професор кафедри управління персоналом і економіки праці, ректор Полтавського університету економіки і торгівлі. **Лідерство за визначенням «Артхашастри» Каутільї.** У статті проаналізовано погляди давньоіндійського автора «Артхашастри» на лідерство, механізми влади і впливу лідера, його стосунки з послідовниками та ідеальні риси.

Ключові слова: лідерство, лідер, влада, справедливість, відданість.

Карпенко Наталія Володимирівна, доктор економічних наук, доцент, завідувача кафедрою маркетингу ВНЗ Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі». **Інноваційні підходи до формування маркетингових комунікацій на фармацевтичному ринку.** У статті автор розглядає деякі інноваційні підходи до формування інформаційного простору на фармацевтичному ринку, визначає новітні засоби комунікацій, їхні особливості застосування, а також перспективність BTL-технологій у межах просування лікарської продукції до кінцевого споживача.

Ключові слова: фармацевтичний ринок, комунікаційна мережа, маркетингові комунікації, комунікаційна модель, BTL-технології.

Павленко Ірина Геннадіївна, кандидат економічних наук, доцент кафедри менеджменту підприємницької діяльності Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. **Державна інноваційна політика в Автономній Республіці Крим.** У статті розглянуто системи управління економічним розвитком регіонів як суб'єктами національної економічної системи, досліджено форми державного регулювання інноваційних процесів.

Ключові слова: інноваційна система, політика, держава.

Полянюк Валентина Василівна, кандидат економічних наук, доцент кафедри економіки підприємства Чернігівського торговельно-економічного інституту Київського національного торговельно-економічного університету. **Канут Наталія Стефанівна**, старший викладач кафедри вищої математики та інженерно-технічних дисциплін Чернігівського торговельно-економічного інституту Київського національного торговельно-економічного університету. **Визначення рівня задоволеності споживачів як основна умова конкурентоспроможності ВНЗ на ринку надання освітніх послуг.** Стаття присвячена результатам оцінки рівня задоволеності споживачів освітніх послуг ВНЗ України, які безпосередньо

впливають на рівень їх конкурентоспроможності.

Ключові слова: споживачі, рівень задоволеності, конкурентоспроможність, освітні послуги.

Тягунова Наталія Михайлівна, кандидат економічних наук, професор кафедри комерційної діяльності і підприємництва ВНЗ Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі». **Тягунова Злата Олександрівна**, кандидат економічних наук, викладач кафедри бізнес-адміністрування та менеджменту зовнішньоекономічної діяльності ВНЗ Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі». **Методичні підходи до оцінки організаційно-економічного механізму управління конкурентоспроможністю торговельних підприємств.** У статті розглянуто питання про оцінку організаційно-економічного механізму управління конкурентоспроможністю торговельних підприємств.

Ключові слова: організаційно-економічний механізм, оцінка конкурентоспроможності, конкурентоспроможність торговельних підприємств, критерії оцінки організаційно-економічного механізму управління.

Шульженко Лілія Євгенівна, кандидат економічних наук, доцент кафедри обліку та аудиту Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля. **Передумови створення системи економічної безпеки стратегічного альянсу.** У статті показано, що однією з проблем у діяльності стратегічних альянсів є забезпечення їхньої економічної безпеки, яка сьогодні разом із персоналом і знаннями перетворилася на найважливішу умову їхньої ефективної діяльності. Розкрито сутність стратегічного альянсу та особливості його діяльності. Доведено, що економічна безпека має стати невід'ємним атрибутом, категоріальним імперативом діяльності стратегічного альянсу. Надано підходи до розв'язання проблеми забезпечення економічної безпеки стратегічного альянсу (вибір підходу до її розуміння, тип альянсу), визначення поняття «економічна безпека стратегічного альянсу», доцільність балансування інтересів учасників

стратегічного альянсу на тріаді «мета – інтереси – очікування».

Ключові слова: стратегічний альянс, економічна безпека, система, інтерес, балансування, модель, підхід.

Грозний Ігор Сергійович, кандидат економічних наук, старший науковий співробітник, докторант Інституту економіки промисловості НАН України, м. Донецьк. **Етапи планування ресурсного контуру якісного розвитку промислового підприємства.** У статті запропоновано етапи планування ресурсного контуру якісного розвитку промислового підприємства. Розглянуто процес перерозподілу ресурсів між поточною виробничою діяльністю та процесом реалізації стратегічних заходів якісного розвитку підприємства.

Ключові слова: етапи, планування, ресурси, ресурсне забезпечення, якість, розвиток, промислове підприємство.

Іванов Юрій Васильович, кандидат економічних наук, доцент кафедри комерційної діяльності та підприємництва ВНЗ Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі». **Діяльність вищих навчальних закладів України в умовах сучасної конкуренції.** Конкурентоспроможність є багатогранним поняттям, яке відображає не лише різні аспекти діяльності освітнього закладу і якість освітньої послуги яку він надає, але й інші фактори, які мають вплив на ринок освіти. Одним із найважливіших, на наш погляд, є відношення споживача до закладу вищої освіти. Аналізуючи стан сучасної освіти ми відзначили деякі проблеми, вирішення яких надасть можливість покращити діяльність вищих навчальних закладів, що забезпечить більш стрімке зростання економіки країни.

Ключові слова: конкурентне середовище ВНЗ, проблеми розвитку ВНЗ, конкурентні переваги ВНЗ, життєвий цикл конкурентної переваги.

Роскладка Андрій Анатолійович, кандидат фізико-математичних наук, доцент, докторант ВНЗ Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі». **Діагностика процесів діяльності ВНЗ в умовах інфор-**

маційної невизначеності: ефективне використання діаграм поведінки процесу. У статті досліджуються проблеми використання основного інструментарію методології статистичного управління процесами – діаграми поведінки процесу. Розглянуто науково-методичний підхід до використання діаграм поведінки процесу, який враховує особливості збирання та групування даних при формуванні інформаційної бази системи моніторингу процесів вищого навчального закладу, диференціацію причин варіабельності процесу для часових і просторових групувань, які забезпечують оперативне прийняття управлінських рішень.

Ключові слова: діаграма поведінки процесу, контрольна карта Шухарта, моніторинг процесу, діагностика процесу, варіабельність процесу.

Власова Наталія Олексіївна, кандидат економічних наук, професор, завідувач кафедри економіки підприємств харчування та торгівлі Харківського державного університету харчування та торгівлі. **Ковінько Ольга Сергіївна**, аспірант кафедри економіки підприємств харчування та торгівлі Харківського державного університету харчування та торгівлі. **Торговельні мережі як особлива форма концентрації у роздрібній торгівлі.** У статті розглянуто теоретичні аспекти необхідності виникнення мережної організації торговельного бізнесу, як особливої форми концентрації, визначено основні переваги та недоліки роздрібних торговельних мереж відносно невеликих незалежних об'єктів торгівлі, досліджено особливості розвитку торговельних мереж в Україні порівняно з економічно розвиненими державами.

Ключові слова: торговельні мережі, концентрація, роздрібна торгівля, невеликі незалежні торговельні об'єкти.

Білінська Олена Петрівна, асистент кафедри менеджменту організацій та зовнішньоекономічної діяльності ВНЗ Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі». **Проблематика формування системи оцінки персоналу підприємств і організацій споживчої кооперації України.** У статті

проаналізовано проблематику формування сучасної системи оцінки персоналу в системі споживчої кооперації України та обґрунтовано доцільність використання існуючих ресурсів споживчої кооперації для формування системи оцінки персоналу на базі підприємств споживчої кооперації.

Ключові слова: система оцінки персоналу, центр розвитку та оцінки, система споживчої кооперації.

Педченко Наталія Сергіївна, кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів, декан факультету фінансів і обліку ВНЗ Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі». **Застосування категорії «режим використання» в контексті системного підходу до потенціалу розвитку підприємств і організацій споживчої кооперації при стратегічному управлінні.** У статті наведено механізм визначення результативності використання потенціалу розвитку підприємств і організацій споживчої кооперації при стратегічному управлінні відповідно до карти ідентифікації можливих режимів використання.

Ключові слова: потенціал розвитку, системний підхід, стратегічне управління, режим використання, ідентифікація.

Мітяєва Тетяна Леонідівна, кандидат економічних наук, доцент кафедри маркетингу і комерційної діяльності Харківського державного університету харчування та торгівлі. **Використання результативної сегментації для визначення потреб на ринку швидкого харчування.** У статті досліджено місце та роль сегментації, еволюція методики сегментації, розглянуті існуючі методи сегментації, уперше визначено поняття результативної сегментації для визначення потреб на ринку швидкого харчування.

Ключові слова: сегментація, потреби, ринок продуктів швидкого харчування, складова модель сегментації, методи дослідження, споживач, цільовий ринок, результативна сегментація.

Іванова Олена Миколаївна, аспірантка, асистентка кафедри економіки підприємства ВНЗ Укоопспілки «Полтавський університет

економіки і торгівлі». **Особливості управління інформаційними потоками туристичних підприємств.** У статті визначено особливості управління інформаційними потоками туристичних підприємств. Організацію управління їх інформаційними потоками запропоновано здійснювати за окремими елементами потоків з урахуванням його особливостей.

Ключові слова: інформаційний потік, туристичне підприємство, управління.

Лисенко Марія Олексіївна, асистент кафедри менеджменту організацій та зовнішньоекономічної діяльності ВНЗ Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі». **Методичний підхід до оцінки стадії розвитку системи управління знаннями організацій споживчої кооперації України.** У статті розроблено методичний підхід до оцінки стадій розвитку системи управління знаннями організацій споживчої кооперації України, виділено її мету, функції, завдання, принципи, алгоритм і методичні рекомендації щодо її реалізації. Застосування цього підходу забезпечить основу для виявлення проблем і напрямів розвитку системи управління знаннями.

Ключові слова: система управління знаннями, організації споживчої кооперації України, методичний підхід до оцінки стадії розвитку системи управління знаннями.

Остряніна Світлана Василівна, кандидат економічних наук, доцент кафедри менеджменту ВНЗ Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі». **Критерії проведення оцінки економічної діяльності та управління рівнем конкурентоспроможності підприємства.** У статті проведено аналіз найбільш поширених теоретичних положень категорії «конкурентоспроможність підприємства», охарактеризовано критерії проведення оцінки економічної діяльності та управління рівнем конкурентоспроможності підприємства.

Ключові слова: критерії оцінки, конкуренція, конкурентоспроможність, конкурентний ресурс, потенціал

Голубовська Оксана Іванівна, аспірантка, старший викладач кафедри менеджменту й адміністрування Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв, м. Київ. **Перспективні види реклами сільського туризму.** У статті проаналізовані найбільш поширені види реклами. Досліджені нетрадиційні напрями, що є найбільш перспективними в галузі сільського туризму. Оскільки потенційними споживачами послуг сільського туризму є саме міські жителі, тому велика увага приділена інтернет-рекламі, як найбільш доступній для можливих клієнтів та дешевій порівняно з поліграфічною продукцією. Також описані схеми її використання та труднощі, які виникають на шляху власників агроосель. Визначені переваги використання різноманітних рекламно-інформаційних плакатів.

Ключові слова: реклама, сільський туризм, каталог, інтернет, агрооселя.

Родіонова Ірина Володимирівна, аспірантка кафедри міжнародних економічних відносин Хмельницького національного університету. **Вплив внутрішніх і зовнішніх факторів на рівень інноваційного потенціалу підприємств легкої промисловості.** У статті розглянуті проблемні питання впливу внутрішніх і зовнішніх факторів на інноваційний потенціал таких підприємств легкої промисловості, як ВАТ «Володарка», ВАТ «Текстерно» та ВАТ «Херсонський бавовняний комбінат». Досліджені основні причини, що стримують розвиток підприємств легкої промисловості, та запропоновано подальші дослідження в напрямі підвищення їх інноваційного потенціалу.

Ключові слова: підприємство, легка промисловість, інноваційний потенціал, макроекономічні фактори, мікроекономічні фактори.

Ігошина Марія Євгенівна, аспірантка Інституту економіки промисловості НАН України, м. Донецьк. **Теоретичні та методичні положення організаційного забезпечення виробництва промислового підприємства.** У статті досліджено теоретичні та методичні положення організаційного забезпечення виробництва промислового підприємства.

Особливу увагу приділено питанню збалансованості складових елементів механізму організаційного забезпечення.

Ключові слова: організаційне забезпечення, виробництво, промислове підприємство, механізм, збалансованість.

Гасанова Назакет Рафік кизи, дисертант Азербайджанського університету кооперації. **Теоретичні аспекти стратегічним управлінням.** У статті автор висвітлює теоретичні аспекти поняття «стратегія»: стратегічне управління має відображати інтереси компанії і сприяти досягненню поставлених цілей. З огляду на це, у статті відображено взаємозв'язок між стратегічним управлінням і товарними ринком.

Ключові слова: стратегія, управління, ринок, маркетинг, конкурентоспроможність.

Ішков Станіслав Володимирович, аспірант кафедри міжнародної економіки Донецького національного університету економіки і торгівлі імені Михайла Туган-Барановського. **Особливості сучасного етапу еволюції та основні напрями енергетичної політики Європейського Союзу.** У статті розглянуто основні заходи та визначено особливості сучасного етапу еволюції енергетичної політики ЄС. Виокремлено напрями розвитку цієї політики у контексті забезпечення енергетичної безпеки об'єднання.

Ключові слова: енергетична політика, енергетична безпека, спільний ринок, інфраструктура, синергічність, інноваційність.

Іщейкін Тимур Євгенович, аспірант кафедри економіки підприємства ВНЗ Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі». **Інноваційний розвиток роздрібних торговельних підприємств споживчої кооперації України: напрями та завдання (частина 1).** Стаття присвячена питанням розробки та обґрунтування напрямів інноваційного розвитку кооперативних роздрібних торговельних підприємств та визначенню основних завдань з їх реалізації.

Ключові слова: завдання, інноваційний розвиток, напрям, торговельне підприємство, споживча кооперація.

Войтович Сергій Ярославович, кандидат економічних наук, доцент кафедри менеджменту та маркетингу Луцького національного технічного університету. **Потапюк Ірина Петрівна**, молодший науковий співробітник науково-дослідної частини Луцького національного технічного університету. **Методика оцінки ефективності стратегічного управління маркетингом послуг підприємств сфери фізичної культури і спорту.** У статті запропоновано методику оцінки ефективності стратегічного управління маркетингом послуг підприємств сфери фізичної культури і спорту; охарактеризовано основні завдання поданої методики; проаналізовано процес виконання управлінських функцій на підприємствах сфери фізичної культури і спорту.

Ключові слова: ефективність стратегічного управління маркетингом послуг, управлінські функції, управлінські рішення, маркетингові стратегії.

Гасюк Лариса Миколаївна, кандидат педагогічних наук кафедри менеджменту організацій та зовнішньоекономічної діяльності ВНЗ Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі». **Визначення мотивації в управлінні: теоретичні підходи.** У статті розглянуто основні теоретичні підходи до мотивації в управлінні та завдання, які може вирішувати керівництво за допомогою мотивації.

Ключові слова: управління, мотивація, мотиваційний процес, мотив, персонал, менеджмент.

Грек Діана Валеріївна, асистент кафедри фінансів Харківського державного університету харчування та торгівлі. **Оцінка в системі управління людським капіталом підприємств ресторанного господарства.** У статті визначено місце оцінки людського капіталу в процесі управління ним на підприємствах рес-

торанного господарства; розроблено систему оцінки людського капіталу підприємств.

Ключові слова: людський капітал, підприємства, ресторанне господарство, оцінка людського капіталу, процес управління.

III. ФІНАНСИ ТА КРЕДИТ

Педченко Наталія Сергіївна, кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів, декан факультету фінансів і обліку ВНЗ Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі». **Лугівська Леся Анатоліївна**, здобувач кафедри фінансів ВНЗ Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі». **Сутність поняття «боргова політика держави».** Стаття присвячена дослідженню сутності боргової політики держави, розглядаються погляди вітчизняних і зарубіжних науковців про трактування понять «боргова політика» та «управління державним боргом», теоретичні та практичні аспекти ефективного управління державним боргом. Розкривається взаємозв'язок між формуванням державного кредиту, бюджетного дефіциту та державного боргу.

Ключові слова: боргова політика держави, бюджетний дефіцит, державний борг, управління державним боргом, фінансова політика.

Ілляшенко Костянтин Вікторович, кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів і кредиту Сумського державного університету. **Левченко Ганна Миколаївна**, студентка кафедри фінансів і кредиту Сумського державного університету. **Проблеми прогнозування податкових надходжень до Державного бюджету України.** У статті досліджено основні підходи до прогнозування податкових надходжень до Державного бюджету України, визначено основні чинники, які впливають на їх обсяг, зокрема проаналізовано вплив на податок і прибуток підприємства, податок на доходи фізичних осіб, податок на додану вартість, акцизний податок і державне мито, проаналізовано динаміку податків, які надійшли до Державного бюджету протягом 2008–2011 рр., а також здійсне-

но прогнозування податкових надходжень на майбутні періоди.

Ключові слова: прямі податки, непрямі податки, чинники впливу, прогнозування, регресійний аналіз, тенденції.

Зайцев Олександр Васильович, кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів і кредиту Сумського державного університету. **Термінологічна визначеність і однозначність фінансових показників (частина 2).** У статті розглянуто проблему україномовного трактування фінансових термінів. Звертається увага на відсутність чіткої однозначності як у визначенні, так і у вживанні фінансової термінології. Обґрунтовується трактування ряду найбільш часто вживаних фінансових термінів. Пропонується уніфікація загальних символів, які застосовуються у фінансових розрахунках.

Ключові слова: ставка процента, процентна ставка, облікова ставка, нарощення, дисконтування.

Єгоричева Світлана Борисівна, кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів ВНЗ Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі». **Брендинг як складова комплексу маркетингових комунікацій банку.** У статті розглянуто сутність брендингу у сфері банківських послуг і його місце в системі маркетингових комунікацій банку.

Ключові слова: банк, маркетинг, бренд, брендинг, комунікації.

Власенко Євген Юрійович, аспірант кафедри економіки, бізнесу та менеджменту ВНЗ Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі». **Брітченко Ігор Геннадійович**, доктор економічних наук, професор, директор Міжгалузевого інституту підвищення кваліфікації та перепідготовки спеціалістів споживчої кооперації ВНЗ Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі». **Факторний аналіз валютного курсу в Україні.** У статті розглянуто основні фактори, які впливають на формування валютного курсу. Показано структуру факторів впливу на курс валюти. Проаналізовано рівень впливу факторів, таких як інфляція, ВВП, платіжний

баланс, валютна політика держави та ін. Відокремлено особливу роль золотовалютних резервів в організації валютного курсу в Україні.

Ключові слова: валютний курс, золотовалютні резерви, ВВП, інфляція, платіжний баланс, валютна політика, грошова маса.

IV. БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК І АУДИТ

Любимов Микола Олександрович, кандидат економічних наук, доцент кафедри бухгалтерського обліку і аудиту ВНЗ Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі». **Мельник Світлана Іванівна**, кандидат економічних наук, професор кафедри бухгалтерського обліку і аудиту ВНЗ Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі». **Роль міжнародних стандартів бухгалтерського обліку та фінансової звітності в забезпеченні уніфікації бухгалтерського обліку на міжнародному рівні та досвід їх застосування.** У статті розглянуто значення міжнародних стандартів бухгалтерського обліку та фінансової звітності в забезпеченні уніфікації бухгалтерського обліку на міжнародному рівні та досвід їх застосування.

Ключові слова: міжнародні стандарти бухгалтерського обліку, міжнародні стандарти фінансової звітності, Рада з міжнародних стандартів бухгалтерського обліку.

Лазуренко Володимир Іванович, кандидат економічних наук, доцент кафедри економіко-правових дисциплін Донецького юридичного інституту Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е. А. Дідоренка, академік АЕН України. **Захарченко Віталій Юрійович**, кандидат наук з державного управління, доцент кафедри бухгалтерського обліку і аудиту ВНЗ Укоопспілки «Пол-

тавський університет економіки і торгівлі». **Проблеми обліку та контролю об'єктів інтелектуальної власності.** У статті розглянуто проблеми обліку і контролю об'єктів інтелектуальної власності, використання нематеріальних активів.

Ключові слова: облік інтелектуальної власності, нематеріальні активи, контроль нематеріальних активів.

V. ОСВІТНЯ ДІЯЛЬНІСТЬ

Никифорова Валерій Григорович, доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри управління персоналом і економіки праці Одеського національного економічного університету. **Формування критичного мислення студентів.** У статті розглянуто суть технології формування критичного мислення студентів вищих навчальних закладів. Показано зміст і форми її впровадження.

Ключові слова: критичне мислення, самостійність, конкурентоспроможність.

Тюлсєв Геннадій Дмитрович, проректор з адміністративно-господарської роботи Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля. **Модель оцінювання економічної безпеки ВНЗ.** У статті проаналізовано зміст поняття «економічна безпека ВНЗ». Запропоновані індикатори оцінювання економічної безпеки ВНЗ, та на їх основі сформовано відповідні логічні умови. Проаналізовано наслідки невиконання таких умов. Розроблено модель оцінювання економічної безпеки ВНЗ на основі формування комбінацій умов економічної безпеки ВНЗ.

Ключові слова: економічна безпека, оцінювання, модель, кола Ейлера-Венна, індикатор, умова, комбінація.

АННОТАЦИИ

I. ФУНКЦИОНИРОВАНИЕ ЭКОНОМИЧЕСКОЙ СИСТЕМЫ

Макара Оксана Васильевна, кандидат экономических наук, доцент, докторант кафедры государственного и муниципального управления Тернопольского национального экономического университета. **Особенности развития социально ориентированной предпринимательской деятельности.** В статье рассмотрены проблемы становления в Украине социально ориентированной предпринимательской деятельности, предложено произвести механизм «передачи» бизнес-обществу социальных полномочий.

Ключевые слова: бизнес-сообщество, развитие, механизм, социально ориентированная предпринимательская деятельность, социальные полномочия.

Лазур Петр Юрьевич, кандидат технических наук, доцент, директор Львовского кооперативного колледжа экономики и права. **Приоритетные направления активизации государственной конкурентной политики в сфере малого и среднего предпринимательства в Украине.** В статье обоснованы основные направления активизации государственной конкурентной политики в сфере малого и среднего предпринимательства в Украине, определены задачи и меры по повышению уровня конкурентоспособности предприятий и стимулирование их деятельности.

Ключевые слова: малый и средний бизнес, предпринимательство, государственная конкурентная политика.

Олийнык Василий Александрович, аспирант кафедры экономики предприятия Харьковского национального аграрного университета имени В. В. Докучаева. **Основные недостатки рыночного механизма и способы их устранения при формировании эко-**

номического механизма интенсификации сельскохозяйственного производства на инновационной основе. В статье рассмотрены основные недостатки рыночного механизма интенсификации сельскохозяйственного производства на инновационной основе. Показаны способы их устранения при формировании экономического механизма интенсификации.

Ключевые слова: рыночный механизм, экономический механизм, интенсификация сельскохозяйственного производства, инновации.

Скляр Георгий Павлович, доктор экономических наук, заведующий кафедры туристического и гостиничного бизнеса ВУЗ Укоопсоюза «Полтавский университет экономики и торговли». **Карпенко Нина Николаевна**, доцент кафедры туристического и гостиничного бизнеса ВУЗ Укоопсоюза «Полтавский университет экономики и торговли». **Рекреационно-туристическая привлекательность региона: экологический и инвестиционный аспекты.** В статье рассмотрена сущность рекреационно-туристической привлекательности региона, определены её экологический и инвестиционный аспекты, обосновано влияние экологических факторов на формирование рекреационного процесса.

Ключевые слова: рекреационно-туристическая привлекательность, атрактивность, экологические факторы, рекреационная нагрузка, рекреация, туризм, инвестирование.

Фарений Игорь Анатольевич, доктор исторических наук, профессор кафедры архивоведения, новейшей истории и специальных исторических дисциплин Черкасского национального университета имени Богдана Хмельницкого. **Социально-экономическая идеология современной Украины и перспективы кооперативной жизни.** В статье осуществлена попытка анализа современных тенденций социально-экономических пред-

ставлений широких слоев населения и их влияния на продвижение кооперативных форм экономической деятельности. Констатируется несоответствие ценностных ориентаций, сформированных в массовом сознании, принципам и задачам кооперации, что предопределяет замедление развития кооперативной жизни.

Ключевые слова: социально-экономическая мысль, кооперация, кооперативное движение.

Дробыш Людмила Владимировна, кандидат экономических наук, доцент кафедры экономики предприятия ВУЗ Укоопсоюза «Полтавский университет экономики и торговли». **Уровень образования населения как фактор экономического роста региона.** В статье исследуются вопросы образовательного уровня населения и его роль в экономическом росте региона. Определены основные недостатки процесса использования образования как фактора экономического роста и предложены пути его усовершенствования.

Ключевые слова: образование, уровень, образования населения, экономический рост.

Оленцевич Наталия Владимировна, кандидат экономических наук, доцент кафедры экономической теории и государственного управления ГВУЗ «Донецкий национальный технический университет». **Институциональные факторы формирования отношений собственности в национальной экономике.** В статье рассмотрена значимость институциональных факторов для формирования отношений собственности в национальной экономике Украины и их роль для социально-экономического развития страны.

Ключевые слова: отношения собственности, национальная экономика, институциональные факторы, социально-экономическое развитие.

Иваненко Ирина Анатольевна, кандидат экономических наук, доцент кафедры международной экономики Донецкого национального университета экономики и торговли имени Михаила Туган-Барановского. **Пенчева Ольга Валериевна**, студентка 4 курса специаль-

ности «Международная экономика» Донецкого национального университета экономики и торговли имени Михаила Туган-Барановского. **Современные особенности развития мирового рынка одежды.** В статье рассмотрены особенности мирового рынка одежды, исследована экономическая деятельность крупнейших стран-экспортеров и импортеров одежды. Изучены украинские производители одежды, которые занимаются внешнеэкономической деятельностью.

Ключевые слова: одежда, мировой рынок, текстильная отрасль, экспортно-импортные операции, внешняя торговля, производство, конъюнктура.

Новиков Евгений Юрьевич, аспирант, ассистент кафедры международной экономики Донецкого национального университета экономики и торговли имени Михаила Туган-Барановского. **Сущностное содержание относительно понимания понятия «продовольственная безопасность».** В статье определены этапы и особенности формирования концепций понимания продовольственной безопасности, рассмотрены подходы международных организаций по определению мировой продовольственной безопасности.

Ключевые слова: продовольственная безопасность, продовольственное обеспечение, продукты питания, национальная продовольственная безопасность, глобальная продовольственная безопасность, безопасность питания.

Плужник Андрей Васильевич, ассистент кафедры экономической теории и региональной экономики Полтавского национального технического университета имени Юрия Кондратюка. **Концепция экономической безопасности городов Украины в условиях глобализации.** В статье определена концепция экономической безопасности городов Украины в условиях глобализации, обоснованы основы и концептуальные основы организационно-экономического механизма обеспечения экономической безопасности городов Украины в условиях глобализации.

Ключевые слова: глобализация, экономическая безопасность города, концептуальные

основы экономической безопасности, организационно-экономический механизм, система экономической безопасности города.

Хассуна Белал, аспирант кафедры международной экономики Донецкого национального университета экономики и торговли имени Михаила Туган-Барановского. **Оценка асимметрии инновационного развития Европейского Союза.** В статье обоснована необходимость исследования асимметрии инновационного развития интеграционных объединений, обобщены теоретические и методические основы ее анализа. Представлены результаты оценки асимметрии ЕС по основным показателям инновационной деятельности в странах-членах.

Ключевые слова: международная интеграция, инновационное развитие, асимметрия.

Шеверя Мирослава Юрьевна, соискатель кафедры экономики предприятия, менеджмента и логистики Ужгородского национального университета. **Институциональные детерминанты механизма активизации стратегического потенциала национальной экономики.** В статье определены основные составные механизма активизации стратегического потенциала национальной экономики. Очерчены детерминанты институализации инновационного предпринимательства, которые превращают его в систему правил, действующую на протяжении длительного периода.

Ключевые слова: национальная экономика, стратегический потенциал, институализации, факторы, детерминанты.

Кубиний Владимир Владимирович, аспирант кафедры экономики предприятия, менеджмента и логистики Ужгородского национального университета. **Кластер как стратегический ресурс формирования инновационного потенциала национальной экономики.** В статье показано значение кластера для формирования стратегического потенциала национальной экономики с позиции логики его формирования и с позиции компонентного устройства. Раскрыта роль privately-публичного партнерства в рациональном функционировании кластера

Ключевые слова: национальная экономика, кластер, инновационный потенциал, публично-приватное партнерство.

Иванченко Галина Валерьевна, аспирантка кафедры экономики предприятия Львовской коммерческой академии. **Синергетический эффект кластерных образований в регионе.** В статье исследована концепция синергетического эффекта кластеров. Предложен авторский подход к определению эффекта синергии в кластерных образованиях на основе учета его составляющих: эффекта от накопления и обмена интеллектуальным капиталом, эффекта от прироста денежного потока за счет добавления денежных потоков компаний, входящих в кластер, эффекта от совместного использования инфраструктурных объектов, эффекта от снижения транзакционных издержек.

Ключевые слова: кластерное образование, эффект синергии, составляющие эффекта синергии.

Игнатенко Виктория Юрьевна, аспирантка кафедры финансов ВУЗ Укоопсоюза «Полтавский университет экономики и торговли». **Совершенствование механизма формирования бюджетного потенциала регионов на основе метода кластеризации.** В статье рассмотрено влияние факторов внешней и внутренней среды на объем бюджетного потенциала региона. Предложено усовершенствование механизма формирования бюджетного потенциала региона на основе использования новейших информационных технологий.

Ключевые слова: бюджетный потенциал, метод кластеризации, местные бюджеты.

Колосинский Евгений Юрьевич, кандидат экономических наук, старший преподаватель кафедры экономики предприятия Черниговского торгово-экономического института Киевского национального торгово-экономического университета. **Колосинская Марьяна Ивановна**, аспирантка Института региональных исследований, г. Киев. **Концепция развития промышленного туризма в Украине.** Статья посвящена определению целесообразности

ности развития промышленного туризма в Украине как одного из перспективных направлений, особенно в кризисный период. Проанализированы различные взгляды на категорию промышленный туризм и представлено авторское определение последнего. Предложена и проанализирована концепция развития промышленного туризма в Украине.

Ключевые слова: промышленный туризм, объекты промышленного туризма, концепция развития промышленного туризма.

Мокерова Наталья Валентиновна, соискатель ВУЗ Укоопсоюза «Полтавский университет экономики и торговли». **Определение сущности социального капитала потребительской кооперации.** В статье изложены результаты анализа социального капитала потребительской кооперации. Определены сущность социального капитала, место кооперативных принципов и ценностей, отношений социального партнерства, социальной и производственной (торговой) сетей в его структуре.

Ключевые слова: социальный капитал, потребительская кооперация, кооперативные принципы и ценности, партнерство, сети.

Радченко Юрий Сергеевич, аспирант кафедры международной экономики ВУЗ Укоопсоюза «Полтавский университет экономики и торговли». **Влияние глобализации на развитие кооперативной нормативной базы.** В статье рассматриваются особенности влияния глобализации на развитие кооперативной нормативной базы. Автор анализирует соответствия изменений кооперативной нормативной базы международным кооперативным принципам.

Ключевые слова: кооперативная нормативная база, глобализация, кооперативное движение, международные кооперативные принципы.

Лютый Сергей Владимирович, кандидат экономических наук, доцент кафедры экономической теории и предпринимательства Запорожского национального технического университета. **Влияние цикличности на национальную экономику.** В статье исследует-

ся мировой опыт применения антикризисной политики, а также основные мероприятия, которые употреблялись в разных странах мира и Украине для преодоления кризисных явлений в экономике.

Ключевые слова: кризис, антикризисная политика, антикризисное управление, экономический риск, социальная защита, инвестиции, инновационная политика.

II. ЭКОНОМИКА, ОРГАНИЗАЦИЯ И УПРАВЛЕНИЕ ПРЕДПРИЯТИЕМ

Скоробогатова Татьяна Николаевна, доктор экономических наук, доцент, профессор кафедры менеджмента предпринимательской деятельности Таврического национального университета имени В. И. Вернадского, г. Симферополь. **Использование концептуальных положений инновационной логистики в сфере услуг.** Статья посвящена расширению концепции инновационной логистики путем включения в объект ее приложения сферы услуг. Показано, что, в отличие от материального производства, где услуги играют сопутствующую роль, в сфере услуг они выступают основным продуктом и требуют постоянных нововведений разной степени сложности. Выделены области применения инновационной стратегической и инновационной тактической логистики в сфере услуг.

Ключевые слова: инновационная логистика, базовая логистика, сервисная логистика, сфера услуг, сервисное нововведение, резервы управления движением потребителей услуг, стратегическая логистика, тактическая логистика.

Майданевич Петр Николаевич, доктор экономических наук, доцент, заведующий кафедрой бухгалтерского учета и аудита ПФ НУБиП Украины «КАГУ». **Маркетинговый аудит как инструмент антикризисного управления на примере предприятий пищевой отрасли.** Статья посвящена изучению маркетингового аудита как одной из составляющих оптимального проведения антикризисного управления предприятий пищевой отрасли, позволяющих на перспективу оперативно

реагировать при возникновении кризисных ситуаций. Предложения аудитора в зависимости выявленных недостатков и поставленных задач позволят улучшить и развить систему маркетинга.

Ключевые слова: маркетинговый аудит, антикризисное управление, банкротство, экспресс-анализ.

Момот Александр Иванович, доктор экономических наук, профессор, заведующий кафедрой управления качеством Донецкого национального технического университета. **Норенко Юлия Игоревна**, ассистент кафедры управления качеством Донецкого национального технического университета. **Внедрение корпоративных технологий управления в Украине.** В статье рассмотрена практика внедрения новых корпоративных технологий управления в зарубежных странах и Украине. Выявлены причины, сдерживающие распространение опыта внедрения идеологии «бережливого производства».

Ключевые слова: корпоративные технологии управления, эффективность бизнеса, идеология бережливого производства, потребитель.

Белозубенко Владимир Станиславович, доктор экономических наук, доцент кафедры международной экономики Донецкого национального университета экономики и торговли имени Михаила Туган-Барановского. **Абраш-ка Ольга Викторовна**, кандидат экономических наук, старший преподаватель кафедры международной экономики Донецкого национального университета экономики и торговли имени Михаила Туган-Барановского. **Особенности формирования социальной составляющей инновационной политики Европейского Союза.** В статье определены этапы и особенности формирования социальной составляющей инновационной политики ЕС. Рассмотрены социальные задачи инициативы «Инновационный союз» и основных инструментов поддержки инноваций.

Ключевые слова: инновационная политика, социальная составляющая, рынок труда, инструменты.

Азарян Елена Михайловна, доктор экономических наук, проректор по научной работе, профессор, заведующая кафедрой маркетинга и коммерческой деятельности Донецкого национального университета экономики и торговли имени Михаила Туган-Барановского. **Управление экономическим потенциалом промышленных предприятий.** В статье проанализированы и обобщены теоретические подходы к определению экономического потенциала предприятия. Предложена методика оценки экономического потенциала, в основе которой лежит принцип SPACE-анализа. Этот подход позволяет решить вопросы управления экономическим потенциалом предприятия, определить стратегию его развития и поведения на рынке.

Ключевые слова: управление, экономический потенциал, промышленное предприятие.

Нестуля Алексей Алексеевич, доктор исторических наук, профессор кафедры управления персоналом и экономики труда, ректор ВУЗ Укоопсоюза «Полтавский университет экономики и торговли». **Лидерство по определению «Артхашастры» Каутильи.** В статье анализируются взгляды древнеиндийского автора «Артхашастры» на лидерство, механизмы власти и влияния лидера, его отношения с последователями, а также идеальные черты.

Ключевые слова: лидерство, лидер, власть, справедливость, преданность.

Карпенко Наталья Владимировна, доктор экономических наук, доцент, заведующая кафедрой маркетинга ВУЗ Укоопсоюза «Полтавский университет экономики и торговли». **Инновационные подходы к формированию маркетинговых коммуникаций на фармацевтическом рынке.** В статье автор рассматривает некоторые инновационные подходы к формированию информационного пространства на фармацевтическом рынке, определяет новые средства коммуникаций, их особенности применения, а также перспективность ВТЛ-технологий в рамках продвижения лекарственной продукции до конечного потребителя.

Ключевые слова: фармацевтический рынок, коммуникационная сеть, маркетинговые коммуникации, коммуникационная модель, ВТЛ-технологии.

Павленко Ирина Геннадиевна, кандидат экономических наук, доцент кафедры менеджмента предпринимательской деятельности Таврийского национального университета имени В. И. Вернадского. **Государственная инновационная политика в Автономной Республике Крым.** В статье рассмотрены системы управления экономическим развитием регионов как субъектами национальной экономической системы, исследовано формы государственной регуляции инновационных процессов.

Ключевые слова: инновационная система, политика, государство.

Полянюк Валентина Васильевна, кандидат экономических наук, доцент кафедры экономики предприятия Черниговского торгово-экономического института Киевского национального торгово-экономического университета. **Канут Наталья Стефановна**, старший преподаватель кафедры высшей математики и инженерно-технических дисциплин Черниговского торгово-экономического института Киевского национального торгово-экономического университета. **Определение уровня удовлетворенности потребителей как условие конкурентоспособности ВУЗа на рынке образовательных услуг.** Статья посвящена результатам оценки уровня удовлетворенности потребителей образовательных услуг вузов Украины, которые непосредственно влияют на уровень их конкурентоспособности.

Ключевые слова: потребители, уровень удовлетворенности, конкурентоспособность, образовательные услуги.

Тягунова Наталья Михайловна, кандидат экономических наук, профессор кафедры коммерческой деятельности и предпринимательства ВУЗ Укоопсоюза «Полтавский университет экономики и торговли». **Тягунова Злата Александровна**, кандидат экономических наук, преподаватель кафедры бизнес-администрирования и менеджмента внешнеэ-

кономической деятельности ВУЗ Укоопсоюза «Полтавский университет экономики и торговли». **Методические подходы к оценке организационно-экономического механизма управления конкурентоспособностью торговых предприятий.** В статье рассмотрены вопросы оценки организационно-экономического механизма управления конкурентоспособностью торговых предприятий.

Ключевые слова: организационно-экономический механизм, оценка конкурентоспособности, конкурентоспособность торговых предприятий, критерии оценки организационно-экономического механизма управления.

Шульженко Лилия Евгеньевна, кандидат экономических наук, доцент кафедры учета Восточнoукраинского национального университета имени Владимира Даля. **Предпосылки создания системы безопасности стратегического альянса.** В статье показано, что одной из проблем в деятельности стратегических альянсов является обеспечение их экономической безопасности, которая сегодня вместе с персоналом и знаниями превратилась в важнейшую условия их эффективной деятельности. Раскрыта сущность стратегического альянса и особенности его деятельности. Доказано, что экономическая безопасность должна стать неотъемлемым атрибутом, категориальным императивом деятельности стратегического альянса. Даны подходы к решению проблемы обеспечения экономической безопасности стратегического альянса (выбор подхода к ее пониманию, тип альянса), определение понятия «экономическая безопасность стратегического альянса», целесообразность балансирования интересов участников стратегического альянса на триаде «цель – интересы – ожидания».

Ключевые слова: стратегический альянс, экономическая безопасность, система, интерес, балансировка, модель, подход.

Грозный Игорь Сергеевич, кандидат экономических наук, старший научный сотрудник, докторант Института экономики промышленности НАН Украины, г. Донецк. **Этапы планирования ресурсного контура**

качественного развития промышленного предприятия. В статье предложена последовательность этапов планирования ресурсного контура качественного развития промышленного предприятия. Рассмотрен процесс перераспределения ресурсов между текущей производственной деятельностью и процессом реализации стратегических мероприятий качественного развития предприятия.

Ключевые слова: этапы, планирование, ресурсы, ресурсное обеспечение, качество, развитие, промышленное предприятие.

Иванов Юрий Васильевич, кандидат экономических наук, доцент кафедры коммерческой деятельности и предпринимательства ВУЗ Укоопсоюза «Полтавский университет экономики и торговли». **Деятельность высших учебных заведений Украины в условиях современной конкуренции.** Конкурентоспособность является многогранным понятием, которое отражает не только различные аспекты деятельности образовательного учреждения и качество предоставляемой образовательной услуги, но и другие факторы, которые влияют на рынок образования. Очень важным, на наш взгляд, является отношение потребителя к учреждению высшего образования. Анализируя состояние современного образования, мы отметили некоторые проблемы, решение которых позволит улучшить деятельность высших учебных заведений, что обеспечит более быстрый рост экономики страны.

Ключевые слова: конкурентная среда вуза, проблемы развития вуза, конкурентные преимущества вуза, жизненный цикл конкурентного преимущества.

Роскладка Андрей Анатольевич, кандидат физико-математических наук, доцент, докторант ВУЗ Укоопсоюза «Полтавский университет экономики и торговли». **Диагностика процессов деятельности ВУЗа в условиях информационной неопределенности: эффективное использование диаграмм поведения процесса.** В статье исследуются проблемы использования основного инструментария методологии статистического управления процессами – диаграммы по-

ведения процесса. Рассмотрен научно-методический подход к использованию диаграмм поведения процесса, который учитывает особенности сбора и группировки данных при формировании информационной базы системы мониторинга процессов вуза, дифференциацию причин variability процесса для временных и пространственных группировок, которые обеспечивают оперативное принятие управленческих решений.

Ключевые слова: диаграмма поведения процесса, контрольная карта Шухарта, мониторинг процесса, диагностика процесса, variability процесса.

Власова Наталья Алексеевна, кандидат экономических наук, профессор, заведующая кафедрой экономики предприятий питания и торговли Харьковского государственного университета питания и торговли. **Ковинько Ольга Сергеевна**, аспирант кафедры экономики предприятий питания и торговли Харьковского государственного университета питания и торговли. **Торговые сети как особая форма концентрации в розничной торговле.** В статье рассмотрены теоретические аспекты необходимости возникновения сетевой организации торгового бизнеса как особой формы концентрации, определены основные преимущества и недостатки розничных торговых сетей относительно небольших независимых объектов торговли, исследованы особенности развития торговых сетей в Украине по сравнению с экономически развитыми государствами.

Ключевые слова: торговые сети, концентрация, розничная торговля, небольшие независимые торговые объекты.

Билинская Елена Петровна, ассистент кафедры менеджмента организаций и внешнеэкономической деятельности ВУЗ Укоопсоюза «Полтавский университет экономики и торговли». **Проблематика формирования системы оценки персонала предприятий и организаций потребительской кооперации Украины.** В статье анализируется формирование современной системы оценки персонала в системе потребительской кооперации

Украины и обосновывается целесообразность использования существующих ресурсов потребительской кооперации для формирования системы оценки персонала на базе предприятий потребительской кооперации.

Ключевые слова: система оценки персонала, центр развития и оценки, система потребительской кооперации.

Педченко Наталья Сергеевна, кандидат экономических наук, доцент кафедры финансов, декан факультета финансов и учета ВУЗ Укоопсоюза «Полтавский университет экономики и торговли». **Применение категории «режим использования» в контексте системного подхода к потенциалу развития предприятий и организаций потребительской кооперации при стратегическом управлении.** В статье приведен механизм определения результативности использования потенциала развития предприятий и организаций потребительской кооперации при стратегическом управлении в соответствии с картой идентификации возможных режимов использования.

Ключевые слова: потенциал развития, системный подход, стратегическое управление, режим использования, идентификация.

Митяева Татьяна Леонидовна, кандидат экономических наук, доцент кафедры маркетинга и коммерческой деятельности Харьковского государственного университета питания и торговли. **Использование результативной сегментации для определения потребностей на рынке быстрого питания.** В статье исследовано место и роль сегментации, эволюция методики сегментации, рассмотрены существующие методы сегментации, впервые определено понятие результативной сегментации для определения потребностей на рынке быстрого питания.

Ключевые слова: сегментация, потребности, рынок продуктов быстрого питания, составляющая модель сегментации, методы исследования, потребитель, целевой рынок, результативная сегментация.

Иванова Елена Николаевна, аспирантка, ассистентка кафедры экономики предприятия

ВУЗ Укоопсоюза «Полтавский университет экономики и торговли». **Особенности управления информационными потоками туристических предприятий.** В статье определены особенности управления информационными потоками туристических предприятий. Организацию управления их информационными потоками предложено осуществлять по отдельным элементам потоков с учетом его особенностей.

Ключевые слова: информационный поток, туристическое предприятие, управление.

Лысенко Мария Алексеевна, ассистент кафедры менеджмента организаций и внешнеэкономической деятельности ВУЗ Укоопсоюза «Полтавский университет экономики и торговли». **Методический подход к оценке стадии развития системы управления знаниями организаций потребительской кооперации Украины.** Разработан методический подход к оценке стадий развития системы управления знаниями организаций потребительской кооперации Украины за счет выделения ее цели, функций, заданий, принципов, алгоритма и методических рекомендаций, относительно ее реализации. Применение этого подхода обеспечит основу для выявления проблем и направлений развития системы управления знаниями.

Ключевые слова: система управления знаниями, организации потребительской кооперации Украины, методический подход к оценке стадии развития системы управления знаниями.

Острянина Светлана Васильевна, кандидат экономических наук, доцент кафедры менеджмента организаций и внешнеэкономической деятельности ВУЗ Укоопсоюза «Полтавский университет экономики и торговли». **Критерии проведения оценки экономической деятельности и управления уровнем конкурентоспособности предприятия.** В статье проведен анализ наиболее распространенных теоретических положений категории «конкурентоспособность предприятия», охарактеризованы критерии проведения оценки экономической деятельности и управления

уровнем конкурентоспособности предприятия.

Ключевые слова: критерии оценки, конкуренция, конкурентоспособность, конкурентный ресурс, потенциал.

Голубовская Оксана Ивановна, аспирантка, старший преподаватель кафедры менеджмента и администрирования Национальной академии руководящих кадров культуры и искусств, г. Киев. **Перспективные виды рекламы сельского туризма.** В статье проанализированы наиболее распространенные виды рекламы. Исследованы нетрадиционные направления, которые являются наиболее перспективными в области сельского туризма. Поскольку потенциальными потребителями услуг сельского туризма является именно городские жители, поэтому большое внимание уделено интернет-рекламе, как наиболее доступной для потенциальных клиентов и дешевой по сравнению с полиграфической продукцией. Описаны схемы ее использования и трудности, которые возникают на пути владельцев агроусадеб. Определены преимущества использования различных рекламно-информационных плакатов.

Ключевые слова: реклама, сельский туризм, каталог, интернет, агроусадеб.

Родионова Ирина Владимировна, аспирантка кафедры международных экономических отношений Хмельницкого национального университета. **Влияние внутренних и внешних факторов на уровень инновационного потенциала предприятий легкой промышленности.** В статье рассмотрены проблемные вопросы влияния внутренних и внешних факторов на инновационный потенциал таких предприятий легкой промышленности, как ОАО «Володарка», ОАО «Текстерно» и ОАО «Херсонский хлопчатобумажный комбинат». Рассмотрены основные причины, сдерживающие развитие предприятий легкой промышленности и предложены дальнейшие исследования в направлении повышения их инновационного потенциала.

Ключевые слова: предприятие, легкая промышленность, инновационный потенциал,

макроэкономические факторы, микроэкономические факторы.

Игошина Мария Евгеньевна, аспирантка Института экономики промышленности НАН Украины, г. Донецк. **Теоретические и методические положения организационного обеспечения производства промышленного предприятия.** В статье исследованы теоретические и методические положения организационного обеспечения производства промышленного предприятия. Особое внимание уделено вопросу сбалансированности составляющих элементов механизма организационного обеспечения.

Ключевые слова: организационное обеспечение, производство, промышленное предприятие, механизм, сбалансированность.

Гасанова Назакет Рафик кызы, диссертант Азербайджанского университета кооперации. **Теоретические аспекты стратегического управления.** В статье автор рассматривает теоретические аспекты понятия «стратегия»: стратегическое управление должно отражать интересы компании и способствовать достижению поставленных целей. В связи с этим в статье отражена взаимосвязь между стратегическим управлением и товарными рынком.

Ключевые слова: стратегия, управление, рынок, маркетинг, конкурентоспособность.

Ишков Станислав Владимирович, аспирант кафедры международной экономики Донецкого национального университета экономики и торговли имени Михаила Туган-Барановского. **Особенности современного этапа эволюции и основные направления энергетической политики Европейского Союза.** В статье определены особенности современного этапа эволюции и рассмотрены основные направления энергетической политики ЕС. Выделены главные меры этой политики в контексте обеспечения энергетической безопасности объединения.

Ключевые слова: энергетическая политика, энергетическая безопасность, общий рынок, инфраструктура, синергичность, инновационность.

Ищейкин Тимур Евгеньевич, аспирант кафедры экономики предприятия ВУЗ Укоопсоюза «Полтавский университет экономики и торговли». **Иновационное развитие розничных торговых предприятий потребительской кооперации Украины: направления и задания (часть 1)**. Статья посвящена вопросам разработки и обоснования направлений инновационного развития кооперативных розничных торговых предприятий и определению основных заданий из их реализации.

Ключевые слова: задание, инновационное развитие, направление, торговое предприятие, потребительская кооперация.

Войтович Сергей Ярославович, кандидат экономических наук, доцент кафедры менеджмента и маркетинга Луцкого национального технического университета. **Потапюк Ирина Петровна**, младший научный сотрудник научно-исследовательской части Луцкого национального технического университета. **Методика оценки эффективности стратегического управления маркетингом услуг предприятий сферы физической культуры и спорта**. В статье предложена методика оценки эффективности стратегического управления маркетингом услуг предприятий сферы физической культуры и спорта; дана характеристика основным задачам представленной методики; проанализирован процесс выполнения управленческих функций на предприятиях сферы физической культуры и спорта.

Ключевые слова: эффективность стратегического управления маркетингом услуг, управленческие функции, управленческие решения, маркетинговые стратегии.

Гасюк Лариса Николаевна, кандидат педагогических наук, кафедры менеджмента организаций и внешнеэкономической деятельности ВУЗ Укоопсоюза «Полтавский университет экономики и торговли». **Определение мотивации в управлении: теоретические подходы**. В статье рассмотрены основные теоретические подходы к мотивации в управлении, определены задания, которые может решать руководство с помощью мотивации.

Ключевые слова: управление, мотивация, мотивационный процесс, мотив, персонал, менеджмент.

Грек Диана Валерьевна, ассистент кафедры финансов Харьковского государственного университета питания и торговли. **Оценка в системе управления человеческим капиталом предприятий ресторанного хозяйства**. В статье определено место оценки в процессе управления человеческим капиталом предприятий ресторанного хозяйства; разработана система оценки человеческого капитала предприятий.

Ключевые слова: человеческий капитал, предприятия, ресторанное хозяйство, оценка человеческого капитала, процесс управления.

III. ФИНАНСЫ И КРЕДИТ

Педченко Наталья Сергеевна, кандидат экономических наук, доцент кафедры финансов, декан факультета финансов и учета ВУЗ Укоопсоюза «Полтавский университет экономики и торговли». **Луговская Леся Анатольевна**, соискатель кафедры финансов ВУЗ Укоопсоюза «Полтавский университет экономики и торговли». **Сущность понятия «долговая политика государства»**. Статья посвящена исследованию сущности долговой политики государства, рассматриваются взгляды отечественных и зарубежных ученых относительно трактовки понятий «долговая политика» и «управление государственным долгом», теоретические и практические аспекты эффективного управления государственным долгом. Раскрывается взаимосвязь между формированием государственного кредита, бюджетного дефицита и государственного долга.

Ключевые слова: долговая политика государства, бюджетный дефицит, государственный долг, управление государственным долгом, финансовая политика.

Ильяшенко Константин Викторович, кандидат экономических наук, доцент кафедры финансов и кредита Сумского государственного университета. **Левченко Анна**

Николаевна, студентка кафедры финансов и кредита Сумского государственного университета. **Проблемы прогнозирования налоговых поступлений в государственный бюджет Украины.** В статье исследованы основные подходы к прогнозированию налоговых поступлений в Государственный бюджет Украины, определены основные факторы, влияющие на их объем, в частности проанализировано влияние на налог на прибыль предприятия, налог на доходы физических лиц, налог на добавленную стоимость, акцизный налог и государственную пошлину, проанализирована динамика налогов, поступивших в Государственный бюджет в течение 2008–2011 гг., а также осуществлено прогнозирование налоговых поступлений на будущие периоды. Проведен сравнительный анализ полученных результатов с прогнозными значениями, которые утверждены Кабинетом Министров Украины.

Ключевые слова: прямые налоги, косвенные налоги, факторы влияния, прогнозирования, регрессионный анализ, тенденции.

Зайцев Александр Васильевич, кандидат экономических наук, доцент кафедры финансов и кредита Сумского государственного университета. **Терминологическая определенность и однозначность финансовых показателей (часть 2).** В статье рассмотрена проблема украиноязычной трактовки финансовых терминов. Обращается внимание на отсутствие четкой однозначности как в определении, так и в употреблении финансовой терминологии. Обосновывается трактовка ряда наиболее часто употребляемых финансовых терминов. Предлагается унификация общих символов, которые применяются в финансовых расчетах.

Ключевые слова: ставка процента, процентная ставка, учётная ставка, наращение, дисконтирование.

Егорычева Светлана Борисовна, кандидат экономических наук, доцент кафедры финансов ВУЗ Укоопсоюза «Полтавский университет экономики и торговли». **Брендинг как составляющая комплекса маркетинговых коммуникаций банка.** В статье рассмотрена

сущность брендинга в сфере банковских услуг и его место в системе маркетинговых коммуникаций банка.

Ключевые слова: банк, маркетинг, бренд, брендинг, коммуникации.

Власенко Евгений Юрьевич, аспирант кафедры экономики, бизнеса и менеджмента ВУЗ Укоопсоюза «Полтавский университет экономики и торговли». **Бритченко Игорь Геннадиевич**, доктор экономических наук, профессор, директор Межотраслевого института повышения квалификации и переподготовки специалистов потребительской кооперации ВУЗ Укоопсоюза «Полтавский университет экономики и торговли». **Факторный анализ валютного курса в Украине.** В статье рассмотрены основные факторы, которые влияют на формирование валютного курса. Показана структура факторов влияния на курс валюты. Проанализирован уровень влияния факторов, таких как инфляция, ВВП, платежный баланс, валютная политика государства и др. Отделена особенная роль золотовалютных резервов в организации валютного курса в Украине.

Ключевые слова: валютный курс, золотовалютные резервы, ВВП, инфляция, платежный баланс, валютная политика, денежная масса.

IV. БУХГАЛТЕРСКИЙ УЧЕТ И АУДИТ

Любимов Николай Александрович, кандидат экономических наук, доцент кафедры бухгалтерского учета и аудита ВУЗ Укоопсоюза «Полтавский университет экономики и торговли». **Мельник Светлана Ивановна**, кандидат экономических наук, профессор кафедры бухгалтерского учета и аудита ВУЗ Укоопсоюза «Полтавский университет экономики и торговли». **Роль международных стандартов бухгалтерского учета и финансовой отчетности в обеспечении унификации бухгалтерского учета на международном уровне и опыт их применения.** В статье рассмотрено значение международных стандартов бухгалтерского учета и финансовой отчетности в обеспечении унификации бухгалтерского учета на международном уровне и опыт их применения.

Ключевые слова: международные стандарты бухгалтерского учета, международные стандарты финансовой отчетности, Совет по международным стандартам бухгалтерского учета.

Лазуренко Владимир Иванович, кандидат экономических наук, доцент кафедры экономико-правовых дисциплин Донецкого юридического института Луганского государственного университета внутренних дел имени Е. А. Дидоренко, академик АЭН Украины. **Захарченко Виталий Юрьевич**, кандидат наук государственного управления, доцент кафедры бухгалтерского учета и аудита ВУЗ Укоопсоюза «Полтавский университет экономики и торговли». **Проблемы учета и контроля объектов интеллектуальной собственности.** В статье рассмотрены проблемы учета и контроля объектов интеллектуальной собственности, использования нематериальных активов.

Ключевые слова: учет интеллектуальной собственности, нематериальные активы, контроль нематериальных активов.

VI. ОБРАЗОВАТЕЛЬНАЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ

Никифоренко Валерий Григорьевич, доктор экономических наук, профессор, за-

ведующий кафедрой управления персоналом и экономики труда Одесского национального экономического университета. **Формирование критического мышления студентов.** В статье рассмотрена сущность технологии формирования критического мышления студентов высших учебных заведений. Показаны содержание и формы ее реализации.

Ключевые слова: критическое мышление, самостоятельность, конкурентоспособность.

Тюленев Геннадий Дмитриевич, проректор по административно-хозяйственной работе Восточнукраинского национального университета имени Владимира Даля. **Модель оценки экономической безопасности ВУЗА.** В статье проанализировано понятие экономической безопасности ВУЗа. Предложены индикаторы оценки экономической безопасности ВУЗа, и на их основе сформированы соответствующие логические условия. Проанализированы последствия невыполнения этих условий. Разработана модель оценки экономической безопасности ВУЗа на основе формирования комбинаций условий экономической безопасности ВУЗа.

Ключевые слова: экономическая безопасность, оценка, модель, круги Эйлера-Венна, индикатор, условие, комбинация.

SUMMARIES

I. PERFORMANCE OF ECONOMIC SYSTEM

Makara O. V., Cand. Econ. Sci., associate professor. **Features of socially oriented business.** The article deals with the establishment in Ukraine socially oriented business is proposed to develop a mechanism of «transfer» of the business community, social responsibilities.

Key words: business community, development, mechanism-oriented social entrepreneurship, social mandates.

Lazur P. Y., Cand. Tech. Sci., associate professor. **The main directions of development of the state of competition policy in the sphere of small and medium business in Ukraine.** In the article the main directions of the state intensify competition policy in the sphere of small and medium business in Ukraine, set objectives and measures to improve the competitiveness of enterprises and promote their activities.

Key words: small and medium business, enterprise, government competition policy.

Oliynik V. O. **The main shortcomings of the market mechanism and how to resolve them in the formation of the economic mechanism of the intensification of agricultural production on the basis of innovation.** The article describes the main shortcomings of the market mechanism of intensification of agricultural production on the basis of innovation. Showing how to resolve them in the formation of the economic mechanism of intensification.

Key words: market mechanism, the economic mechanism, the intensification of agricultural production, innovation.

Sklar G. P., Dc. Econ. Sci., Professor. **Karpenko N. M.** **Recreational and tourist attraction in the region: ecological and investment aspects.** The article considers the nature of recreation and tourist attraction of the region,

defined its environmental aspects and the investment is justified effect of environmental factors on the recreation process.

Key words: recreation and tourist attraction, attractiveness, environmental factors, recreational load, recreation, tourism and investment.

Fareniy I. A., Dc. History Sci., Professor. **Socio-economic ideology of modern Ukrainian and prospect of co-operative life.** In the article realizable attempt of analysis of modern tendencies of socio-economic presentations of wide of groups population and their influence on advancement of co-operative forms of economic activity. Disparity of the valued orientations, formed in mass consciousness is established, to principles and tasks co-operation which predetermines deceleration of development of co-operative life.

Key words: socio-economic idea, co-operative movement, co-operation.

Drobysh L. V., Cand. Econ. Sci., associate professor. **Educational level of the population as the factor of economic growth of region.** In clause the questions of an educational level of the population and his (its) role in economic growth of region are investigated. The basic lacks of process of use of formation (education) as factor of economic growth are determined and the ways of his(its) improvement are offered.

Key words: formation (education), educational level of the population, economic growth.

Olentsevych N. V., Cand. Econ. Sci., associate professor. **Institutional factors of property relations in the national economy.** In this article the importance of institutional factors for the formation of property relations in the national economy of Ukraine and their role in the socio-economic development of the country.

Key words: property relations, the national economy, institutional factors, socio-economic development.

Ivanenko I. A., Cand. Econ. Sci., associate professor. **Modern Features of development Magistrates market clothing.** The features of the world clothing market were considered, the economic activity of the largest exporters and importers of clothing was studied. Activity of Ukrainian clothing manufacturers engaged in foreign trade was examined.

Key words: clothing, world market, the textile industry, export-import transactions, foreign trade, production conditions.

Novikov E. Y. **Essence concepts «Safety of products».** The process of forming concepts and features of an understanding of food security were determined. The approaches of international organizations regarding the definition of world food security were considered.

Key words: food security, national food security, global food security, food safety.

Pluzhnik A. W. **Concept of economic security of the city in Ukraine in process of globalization.** In this Article defined the concept of economic security Cities of Ukraine in the context of globalization, grounding principles and conceptual foundations of organizational and economic mechanism to ensure the economic security of cities in Ukraine in the context of globalization.

Key words: globalization, economic security of the city, the conceptual framework of economic security, organizational and economic mechanism, the system of economic security.

Hassuna B. **Asymmetry assessment of innovation development of the European Union.** The need to study the asymmetry of innovation development of integration associations was grounded in the article, summarized the theoretical and methodological basis of its analysis. The results of the evaluation of the asymmetry of the EU on key indicators of innovation in member countries.

Key words: international integration, innovative development, asymmetry.

Sheverya M. J. **Institutional determinants of the activation mechanism of the strategic potential of the national economy.** In this article the principles of the activation of the strategic

potential of the national economies are covered. The identified determinants of institutionalizing innovation business, which turns it into a system of rules of conduct which has for a long time, are identified.

Key words: national economy, strategic potential, institutionalization, factors, determinants.

Kubiniy V. V. **The paper shows the importance of the cluster to form strategic potential of the national economy.** It is covered from a position of the process and from position of the formation components. The role of private-public partnership in the management of the operation of the cluster.

Key words: national economy, clusters, innovation potential, public-private partnership.

Ivanchenko G. V. **The synergistic effect of cluster formations in the region.** Explored the concept of synergy clusters. In the article the author's approach to the definition of synergy cluster formations on the basis of achieving the four synergy effects: the effect of the accumulation and sharing of intellectual capital, the effect of increase in cash flow by the addition of cash flows of the companies belonging to the cluster, the effect of the sharing of infrastructure, the effect is to reduce transaction costs .

Key words: cluster formation, synergy, synergy assessment.

Ihnatenko V. Y. **Erfection the mechanism of forming budgetary potential of regions is on basis by method of clusterization.** The article deals with the influence of factorsexternal and internal environmenton the amountof budgetpotential. The improved mechanism for the formation of the budget capacity of the region through the use of advanced information technology.

Key words: fiscalcapacity,clustering, local budgets.

Kolosinskyi E. Y., Cand. Econ. Sci., associate professor. **Kolosinska M. I.** **The concept of development of tourism industry in Ukraine.** Article is devoted to determining the appropriateness of the development of industrial tourism in Ukraine as one of the promising areas, especially during the crisis period. Different views on the

category of industrial tourism analysis and own definition was offered. Filed and analyzes the concept of the industrial type of tourism.

Key words: industrial tourism, objects of industrial tourism, the concept of industrial tourism.

Mokerova N. V. Issues of social equity of consumer cooperatives. The article analyzes the nature of social capital, consumer cooperatives. Formulated the problem of the development of social capital, economic strategy and mechanism for its investment.

Key words: consumer cooperation, social capital, social partnership, economic ties, the economic participation of members.

Radchenko J. S. The article deals with changes of cooperative legislation resulted from globalization. The author analyzes the compliance of these changes with international cooperative principles.

Key words: cooperative legislation, globalization, cooperative movement, international cooperative principles.

Lutiy S. V., Cand. Econ. Sci., associate professor. **Influence of recurrence on a national economy.** In the article the world experience of anti-crisis policy and also main activities which was used in the different countries of the world and in Ukraine for overcoming of the crisis phenomena in an economy are researched.

Key words: crisis, anti-crisis policy, anti-crisis management, economic risk, social protection, investments, innovative policy.

II. ECONOMY, THE ORGANIZATION AND MANAGEMENT OF ENTERPRISE

Skorobogatova T. N., Dc. Econ. Sci., Professor. **Using the concept statements of innovation logistics in the services sector.** The article expands the concept of innovative logistics by including the services sector to its objectives list. It is shown that, in contrast to material production, where services play a concomitant role, in the services sector they perform basic product and require constant innovation of varying difficulty. The areas of innovative strategic and tactical logistics in services are highlighted.

Key words: innovative logistics, base logistics, service logistics, services, service innovation, reserves traffic control service customers, strategic logistics, tactical logistics.

Maidanevych P. M., Dc. Econ. Sci., Professor. **Marketing audit as a tool anticrisis management for example food business.** The paper studies the marketing audit as one of the components of the optimal crisis management of the food industry, allowing the prospect to respond quickly in the event of crisis. Proposals auditor depending shortcomings and objectives will enhance and develop the system of marketing.

Key words: marketing audit, crisis management, bankruptcy, rapid analysis.

Momot A. I., Dc. Econ. Sci., associate professor. **Norenko Y. Introduction of corporate management technologies in Ukraine.** The practical implementation of new enterprise management technology in foreign countries and Ukraine. The reasons hindering the spread of the ideology of experience implementing lean manufacturing.

Key words: corporate management technology, business efficiency, lean manufacturing ideology, consumer.

Belozubenko V. S., Dc. Econ. Sci., Professor. **Abrashka O. V.,** Cand. Econ. Sci., associate professor. **The features of formation of social component of EU innovation policy.** The stages and peculiarities of the social component of EU innovation policy were determined. The social objectives of the initiative «Innovation Union» and the main instruments to support innovation were considered.

Key words: innovation policy, the social component, labor market, measures.

Azarian E. M., Dc. Econ. Sci., Professor. **Control the economic potential of industrial enterprises.** The article analyzes and summarizes the theoretical approaches to the definition of the economic potential of the company. The method for evaluation of the economic potential, which is based on the principle of SPACE-analysis. This approach allows us to solve management issues economic potential of the enterprise, determine its development strategy and market behavior.

Key words: management, the economic potential of industrial enterprises.

Nestulia O. O., Dc. Hist., Professor. **Leadership according to the definition of «Arthashastra» Kautilia.** The article gives analysis of viewpoints of the ancient Indian author «Arthashastra» on leadership, mechanisms of power and leader's influence, his relations with his successors and ideal features.

Key words: leadership, leader, power, justice, dedication.

Karpenko N. V., Dc. Econ. Sci., Professor. **Innovative approaches to formation of marketing communications in the pharmaceutical market.** The author considers some innovative approaches to creating an information space in the pharmaceutical market, defines the new means of communication, particularly their use, as well as advanced BTL-technologies in the promotion of medicinal products to the consumer.

Key words: pharmaceutical market, communications network, marketing communications, communication model, BTL-technologies.

Pavlenko I. G., Cand. Econ. Sci., associate professor. **National Innovation Policy of the Autonomous Republic of Crimea.** The article considers a system to manage the economic development of the regions as subjects of the national economic system, studied the forms of state regulation of the innovation process.

Key words: innovation system, politics and the state.

Poliyanko V. V., Cand. Econ. Sci., associate professor. **Kanut N. S. Determining the degree of customer satisfaction as a condition for the competitiveness of the university in the educational market.** The paper shows the results of evaluation of the degree of satisfaction of consumers of educational services to higher education institutions of Ukraine, which have a direct impact on their competitiveness.

Key words: consumers, the level of satisfaction, competitiveness, educational services.

Tiagunova N. M., Cand. Econ. Sci., associate professor. **Tiagunova Z. O.**, Cand. Econ. Sci., associate professor. **Methodological approach-**

es to assessing economic organizational and mechanism of competitiveness of commercial enterprises. The paper considers the issue of assessment of organizational and economic mechanism of competitive commercial enterprises.

Key words: organizational and economic mechanism, assessment of competitiveness, competitiveness of commercial enterprises, criteria for evaluating organizational-economic mechanism of management.

Shulzhenko L. Y., Cand. Econ. Sci., associate professor. **The preconditions of making the economic security system in strategic alliance.** It is shown that providing the economic security is one of the problems in the strategic alliances activity. It is considered that economic security in conjunction with personnel and knowledge became the most important condition of their effective activity. The essence of strategic alliance is shown. Its features are considered. It is proved that economic security must become the essential attribute of strategic alliance activity, its categorical imperative. The approaches to solve the problem of strategic alliance economic security providing (choosing approach to its understanding, alliance type) are shown. The notion of «strategic alliance economic security» is defined. The expediency of strategic alliance participants' interests balancing on the triad «target-interests-expectations» is considered.

Key words: strategic alliance, economic security, system, interest, balancing, model, approach.

Grozny I. S., Cand. Econ. Sci., associate professor. **Resource planning stage circuit quality development of industrial enterprises.** A sequence of stages to planning resource outline the qualitative development of the industrial enterprise. The process of reallocation of resources between production operations and the implementation of strategic measures of quality for the company.

Key words: stages, planning, resources, resource maintenance, quality, development, industrial enterprise.

Ivanov Y. V., Cand. Econ. Sci., associate professor. **The activities of higher educational institutions of Ukraine in today's competition.**

Competitiveness is a multidimensional concept that reflects not only the different aspects of the educational institution and the quality of educational services, but also other factors that affect the market for education. Very important, in our view, is the attitude of the consumer to the institution of higher education. Analyzing the state of modern education, we noted some problems whose solution will help improve the performance of higher education institutions, which will provide a more rapid growth of the economy.

Key words: competitive environment of the university, the problems of the university, the competitive advantages of the university, the life cycle of competitive advantage.

Roskladka A. A., Cand. Phys. and Math. Sci., associate professor. **Diagnostics processes of the higher educational establishment under information uncertainty: the effective use of process behavior charts.** The problems of using the basic tools of statistical process control methodology – process behavior charts – are investigated. Scientific and methodical approach to the use of process behavior charts, which considers the gathering and grouping of data when forming information base of system of monitoring processes of the higher educational establishment, the differentiation of the reasons of the variability of the process for temporal and spatial groupings, which provide rapid decision-making is considered.

Key words: process behavior chart, Shewhart's control chart, process monitoring, process diagnostics, process variability.

Vlasova N. O., Cand. Econ. Sci., associate professor. **Kovinko O. S. Business Network as a special form of concentration in the retail sector.** The theoretical aspects of necessity of origin of network organization of point-of-sale business are considered, as the special form of concentration, basic advantages and lacks of retail point-of-sale networks of relatively small independent objects of trade are certain, the features of development of point-of-sale networks in Ukraine are investigated as compared to the economic developed states.

Key words: point-of-sale networks, concentration, retail business, small independent point-of-sale objects.

Bilinsky H. P. Perspective of formation of system of performance appraisal of the enterprises and organizations of consumer cooperation of Ukraine. In this article is analyzed forming of contemporary personnel rating system. In this article is analyzed forming of contemporary personnel rating system in consumer's co-operation system of Ukraine and substantiated reasonability using of current resources consumer's co-operation for forming personnel rating system on the basis of consumer's co-operation companies.

Key words: personnel rating system, Assessment-center, consumer's co-operation system.

Pedchenko N. S., Cand. Econ. Sci., associate professor. **The use of the category «mode of use» in the context of a systematic approach to the development potential of enterprises and organizations of consumer cooperatives in strategic management.** In the article the mechanism to determine the effectiveness of using the potential of enterprises and organizations of consumer cooperatives in strategic management according to maps identifying possible modes of use.

Key words: development potential, systematic approach, strategic management, mode of use, identification.

Mytyaeva T. L., Cand. Econ. Sci., associate professor. **The use of effective segmentation to identify the needs in the market of fast food.** In the article the place and role of segmentation, the evolution of the segmentation techniques, review existing segmentation methods, for the first time, the notion of effective segmentation to identify the needs in the market of fast food.

Key words: segmentation, needs, market fast food, component segmentation model, research methods, the consumer, the target market, the effectiveness of segmentation.

Ivanova O. M. The features of information flows management of tourism enterprises. In the article the features of information flows management of tourism enterprises are determined.

The organization of the management of their information flows is offered towards separate elements of flows taking into account its features.

Key words: information flow, tourism enterprise, management.

Lisenko M. O. The methodical approach to identification of development level of knowledge management system, including its goal, functions, tasks, principles, algorithm, and methodical recommendation description, is proposed. Application of this approach will become a foundation for the identification of problems and directions of the knowledge management system development.

Key words: knowledge management system, organizations of consumer cooperatives in Ukraine, methodical approach to identification of development level of knowledge management system.

Ostrjanina S. V., Cand. Econ. Sci., associate professor. **Criteria for evaluation of economic activity and management company competitiveness.** The article covers the results of conducted analysis of the most popular theoretical statements of the notion «enterprise competitiveness». The criteria for the assessment of enterprise economic activity are characterized. The competitiveness management of the enterprise is described.

Key words: criteria of assessment, competition, competitiveness, competitive resource, potential.

Golubovska O. I. Promising types of advertising rural tourism. The article analyzed the most common types of advertising. Investigated alternative destinations that are the most promising in the field of rural tourism. As potential consumers of rural tourism is very urban residents, the great attention paid to online advertising as the most accessible to potential customers and cheap compared to printed products. Also the use and the difficulties that arise in the way owners choose. Defined benefits of using a variety of promotional and informational posters.

Key words: advertising, rural tourism, catalog, Internet, advertising.

Rodionova I. V. Internal and external factors effect on a level of innovation potential of light industry enterprises postgraduate. The article deals with the problematic issue of the impact of internal and external factors on the innovative potential of light industry enterprises, as OJSC «Volodarka», OJSC «Texterno» and OJSC «Kherson cotton factory». The main reasons that hinder the development of light industry enterprises are considered and further researches towards improving their innovation capabilities are suggested.

Key words: enterprise, light industry, innovation capacity, macroeconomic factors, microeconomic factors.

Igoshyna M. E. Theoretical and methodological provision of organizational support for the production of industrial enterprises. Investigated the theoretical and methodological provision of organizational support production of industrial enterprises. Particular attention was paid to balancing the constituent elements of the mechanism of organizational support.

Key words: organizational maintenance, production, factory, mechanism, balance.

Hasanova N. R. Theoretical aspects of strategic management. In article the author considers theoretical aspects of the concept «strategy»: Strategic management should reflect interests of the enterprise and promote achievement of goals. In this regard, in article the interrelation between strategic management and the commodity market is reflected.

Key words: strategy, management, market, marketing, competitiveness.

Ishkov S. V. The features of present stage of evolution and the main directions of eu energy policy. In the article were identify features of the present stage of evolution and were considered the main directions of the EU energy policy. Identified the main measures of this policy in the context of ensure of energy security of the community.

Key words: energy policy, energy security, common market, infrastructure, synergy, innovation.

Ischeykin T. E. Innovative development of retail point-of-sale enterprises of consumer co-operation of Ukraine: directions and tasks (part 1). The article is devoted the questions of development and ground of directions of innovative development of co-operative retail point-of-sale enterprises and determination of basic tasks from their realization.

Key words: task, innovative development, direction, point-of-sale enterprise, consumer co-operation.

Voytovich S. J., Cand. Econ. Sci., associate professor. **Potapiuk I. P. Methodology of estimation strategic management of physical culture and sport spheres enterprises services marketing efficiency.** The methodology of estimation strategic management of physical culture and sport spheres enterprises services marketing efficiency is offered in the article; the basic tasks of this methodology are described; the process of implementation of administrative functions on the enterprises of physical culture and sport spheres is analyzed.

Key words: efficiency of services marketing strategic management, administrative functions, administrative decisions, marketing strategies.

Gasyuk Larisa Nikolaevna, Cand. Econ. Sci., associate professor. **In the article the basic theoretical going is considered near motivation in a management.** Determination of motivation in management: theoretical approaches. Tasks which can decide guidance by motivation are certain.

Key words: management, motivacya, motivational process, reason, personnel, management.

Grekh D. V. Assessment in the human capital management system at the enterprises of restaurant industry. Process model for managing human capital at the enterprises of restaurant industry was developed; the role of human capital assessment during management decision-making at micro level was determined; human capital assessment system for the enterprises of restaurant industry was developed with its main component being determined as content, goals, subjects, objects, principles, indices and methods of the assessment.

Key words: human capital, enterprise, restaurant industry, human capital assessment, management process.

III. FINANS AND CREDIT

Pedchenko N. S., Cand. Econ. Sci., associate professor. **Lugivska L. A. Essence of the concept «debt policy of the state».** The article describe the essence of debt policy, considered the views of domestic and foreign scholars on the interpretation of the terms «debt policy» and «debt management», the theoretical and practical aspects of public debt management. It reveals the relationship between forming of public credit, budget deficit and public debt.

Key words: debt policy, budget deficit, national debt, debt management, financial policy.

Illyashenko K. V., Cand. Econ. Sci., associate professor. **Levchenko H. M. The problems of forecasting tax revenues to the state budget of Ukraine.** The article examines the main approaches to forecasting tax revenues to the state budget of Ukraine, the main factors that affect their size, in particular the influence on corporate profit tax, income tax, personal income tax, value added tax, excise taxes and state duty. We analyzed the dynamics of taxes received to the state budget for 2008–2011 and we forecasted the taxes for future periods. We conducted a comparative of the obtained results with predicted values that are approved by the Cabinet of Ministers of Ukraine.

Key words: direct taxes, indirect taxes, influence factors, forecasting, regression analysis, trends.

Zaitsev A. V., Cand. Econ. Sci., associate professor. **Terminological determination and monosemantics of financial indicators (part 2).** The purpose of this report is to describe the problem of interpretation of financial term in the Ukrainian language. It is clear that there is a major problem with the absence of precise monosemantics in terminological determination and the usage of the financial terminology. The interpretation of the financial terms which are used the most often is being based. The standardization of the com-

mon symbols which are used in financial calculations is offered.

Key words: percentage rate, percentage wise, discount rate, outgrowth, discounting.

Yehorycheva S. B. Cand. Econ. Sci., associate professor. **Branding as a part of bank's marketing communications complex.** The article deals with the essence of branding in banking services sphere and its place in the bank's marketing communications system.

Key words: bank, marketing, brand, branding, communications

Vlasenko E. Yu. Britchenko I. G., Dc. Econ. Sci., associate professor. **Basic factors are considered that influence on forming of rate of exchange.** The structure of factors of influence is shown on a currency exchange rate. The level of influence of factors of such is analyzed as inflation, GDP, balance of payments, currency politics of the state and other. The special role of gold-value backlogs is separated in organization of rate of exchange in Ukraine.

Key words: rate of exchange, gold-value backlogs, GDP, inflation, balance of payments, currency politics, amount of money.

IV. ACCOUNTING AND AUDIT

Lyubimov N. O., Cand. Econ. Sci., associate professor. **Melnik S. I.,** Cand. Econ. Sci., associate professor. **The role of international accounting standards and financial reporting to ensure the harmonization of accounting at the international level and experience with their application.** The article discusses the importance of international accounting standards and financial reporting to ensure harmonization of accounting at the international level and experience with their application.

Key words: international accounting standards, international accounting standards, the Council on International Accounting Standards.

Lazurenko V. I., Cand. Econ. Sci., associate professor. **Zacharchenko V. Yu.,** Cand. Econ. Sci., associate professor. The problems of accounting and control of intellectual property. The problems of accounting and control of intellectual property, intangible assets.

Key words: accounting for intellectual property, intangible assets, control of intangible assets.

V. EDUCATIONAL ACTIVITY

Nikiforenko V. G., Dc. Econ. Sci., associate professor. **Formation of critical thinking of students.** The essence technologists of formation of critical thinking of students of higher educational institutions is considered. Are shown the maintenance and forms of its realisation.

Key words: critical thinking, independence, competitiveness.

Tyulenev G. D. **The model of evaluating the economical security of higher school.** The content of notion of higher school economical security is analyzed. The indicators of evaluating the higher school economical security are proposed. The logical conditions of higher school economical security based on proposed indicators are considered. The results of denying of such logical conditions of higher school economical security are analyzed. The model of evaluating the economical security of higher school based on combinations of higher school security conditions is constructed.

Key words: economical security, evaluating, Eiler-Wenn circles, indicator, condition, combination.